

Handläggare
Linda Forsman

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2021-09-01

Ärendebeteckning
ON 2021/0116

Omsorgsnämnden

Remiss av slutbetänkande Ombuds tillgång till vård- och omsorgsuppgifter och förenklad behörighetskontroll inom vården (SOU 2021:39)

Förslag till beslut

Omsorgsnämnden överlämnar till kommunstyrelsen upprättat förslag till yttrande, remissen samt slutbetänkandet *Ombuds tillgång till vård- och omsorgsuppgifter och förenklad behörighetskontroll inom vården*.

Bakgrund

Under de senaste decennierna har stora strukturella förändringar inom hälso- och sjukvård och socialtjänst ägt rum. Dessa förändringar utgörs av ett ökat antal utförare inom hälso- och sjukvård och socialtjänst, en ökande andel äldre personer i befolkningen samt ökade möjligheter att dela digitaliserad information på ett enkelt sätt.

Det ökande antalet utförare består främst av privata utförare som bedriver hälso- och sjukvård med offentlig finansiering, vilket har medfört risk för brister i exempelvis informationsöverföring mellan vårdgivare. Möjligheterna att dela digitaliserad information har även medfört risk för intrång i den personliga integriteten. Samtidigt har ökad digitalisering försvårat möjligheten att ta hjälp av någon annan för att hantera det praktiska, för personer som inte kan ges tillgång till digitala tjänster.

Den som avser att anställa en person inom ett legitimationsyrke behöver kunna kontrollera om personen har en gällande legitimation, vilket i Sverige framför allt gäller för privata aktörer och bemanningsbolag. Den fria rörligheten för hälso- och sjukvårdspersonal inom EES-området har medfört behov av att på ett enkelt sätt kunna kontrollera behörighet att utöva ett legitimationsyrke, för både enskilda och myndigheter inom EES. I utredningen anges även att patienten och dennes närstående kan ha ett berättigat intresse av att kontrollera om de som vårdar patienten är behöriga att utöva yrket.

Slutbetänkandet Ombuds tillgång till vård- och omsorgsuppgifter och förenklad behörighetskontroll inom vården är en del av utredningen om sammanhållen information inom vård och omsorg (S 2019:01), i vilken en ny lag om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation och kvalitetsuppföljning föreslås. Utredningen föreslår en bestämmelse i patientdatalagen som möjliggör för vårdgivare att, med patientens samtycke, ge andra fysiska personer (ombud) elektronisk tillgång till patientuppgifter. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2022.

Därtill föreslår utredningen att merparten av uppgifterna i Socialstyrelsens register över legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal ska göras öppet sökbara via internet. Socialstyrelsen föreslås få medge andra myndigheter och vårdgivare elektronisk tillgång till uppgifterna i registret om tillgången till uppgifterna via internet skulle vara otillräcklig.

Den enskildes frivilliga samtycke är en förutsättning för att en annan fysisk person, som den enskilde uppger sig känna personligen, ska kunna ges elektronisk tillgång till patientuppgifter. Bestämmelsen är frivillig för vårdgivare att använda. Om den enskilde har varaktigt nedsatt beslutsförmåga saknas enligt utredningen möjlighet att lämna ett giltigt samtycke, varför bestämmelsen inte kan tillämpas för dessa personer. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

Fördelarna med förslagen såsom positiv inverkan på patientsäkerheten, anses i utredningen överväga identifierade integritetsrisker.

Remissvar

Omsorgsnämnden i Kalmar kommun instämmer i stort med remissförslaget gällande ombuds tillgång till vård- och omsorgsuppgifter och förenklad behörighetskontroll inom vården, med reservation för nedan lämnade reflektioner.

Reflektioner:

- *Integritetsrisker för patienten och upptäckbarhet*
Den elektroniska tillgången till patientuppgifterna kan, efter patientens medgivande, ges till en annan fysisk person som patienten uppger sig känna personligen. Det kan dock finnas en risk för att patienten känner sig tvingad eller vilseleds att lämna sitt medgivande. Det finns möjligen även en risk för att tillgång lämnas trots att patienten inte längre är förmögen att lämna ett aktivt samtycke samt att tillgång lämnas till en person som patienten inte känner. I utredningen föreslås det åligga hälso- och sjukvårdspersonalen att dels upptäcka, dels anmäla obehörigas tillgång till patientuppgifterna. Det är ett stort ansvar som åläggs hälso- och sjukvårdspersonal i frågan om upptäckbarhet. Det finns här en möjlig risk för att integritetsintrånget kan pågå under en längre tid eller inte alls upptäcks. Det framgår inte heller i utredningen hur direktåtkomst kan lösas praktiskt.
- *Integritetsrisker för hälso- och sjukvårdspersonalen*
Utredningen föreslår att allmänheten ska kunna kontrollera en persons behörighet i det s.k. HOSP-registret över legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal. I utredningen framgår det att endast person- och samordningsnummer ska få användas som sökbegrepp, då det är viktigt att sökresultatet ger ett entydigt svar på om en person har legitimation eller inte. Uppgifter om den legitimerades folkbokföringsort och förskrivarkod ska inte vara tillgängliga över internet. De positiva effekter som förslaget anses medföra för patientsäkerheten, Socialstyrelsen och

för dem som kontrollerar uppgifter i registret över legitimerad personal, anses överväga de integritetsrisker som finns.

Den föreslagna begränsningen av åtkomst till uppgifter i det s.k.

HOSP-registret, såsom att den legitimerades folkbokföringsort inte ska finns tillgänglig via internet, medför sannolikt inte minskade integritetsrisker för den enskilde. Uppgifter om folkbokföringsort kan inhämtas via något av de internetfora där personlig information finns tillgänglig för allmänheten, vilket därmed möjliggör sammanlänkande av uppgifter om en enskild legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal.

- *Sekretessbrytande bestämmelser för uppgifter i registret över legitimerad personal*
Om merparten av uppgifterna i registret över legitimerad personal tillgängliggörs för allmänheten, skulle det försvåra för icke-legitimerade att uppträda som legitimerade, vilket enligt utredningen skulle bidra till ökad patientsäkerhet. Det skulle även medföra minskad arbetsbörda och minskade kostnader för Socialstyrelsen, som idag har i uppgift att handlägga frågor som berör innehållet i registret.
Det åligger dock vårdgivaren att ha rutiner för att säkerställa att hälso- och sjukvårdspersonal är behöriga att utöva sitt yrke. Patienten, dennes närstående eller av denne utsett ombud, ska kunna lita på att hälso- och sjukvårdspersonalen är behöriga och inte på egen hand behöva efterforska en sådan uppgift.

Linda Forsman
Hälso- och sjukvårdsstrateg

Mattias Ask
Förvaltningschef

Bilagor

Remiss: Ombuds tillgång till vård- och omsorgsuppgifter och förenklad behörighetskontroll inom vården (SOU 2021:39)